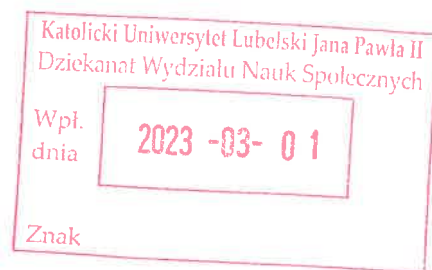

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Katowice, 20 lutego 2023 r.

Prof. dr hab. Eugenia Mandal
Instytut Psychologii
Uniwersytet Śląski w Katowicach

**Recenzja w postępowaniu o nadanie
dr Pawłowi Brudkowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie psychologia
toczącym się w Instytucie Psychologii Wydziału Nauk Społecznych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II**

Recenzja przygotowana w związku z wyznaczeniem na recenzenta przez Radę Doskonałości Naukowej i powołaniem przez Radę Instytutu Psychologii WNS KUL z dnia 15 grudnia 2022 roku (informacja: pismo WNS – 5210-22 KUL, uchwała nr 53/Ps/3).

Dane o karierze naukowej i zatrudnieniu

Ks. dr Paweł Brudek (ur. w 1981 roku w Nysie) ukończył w 2006 roku z wynikiem bardzo dobrym studia na kierunku teologia w zakresie kapłańsko-katechetycznym na Wydziale Teologicznym w Uniwersytecie Opolskim. W 2011 roku z wyróżnieniem, ukończył studia stacjonarne magisterskie na kierunku psychologia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

W 2016 roku na podstawie przedłożonej rozprawy doktorskiej pt. „Podmiotowe korelaty satysfakcji z małżeństwa osób w okresie późnej dorosłości” uzyskał stopień

naukowy doktora nauk społecznych w zakresie psychologii nadany przez Radę Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Promotorem rozprawy była prof. dr hab. Stanisława Steuden, a recenzentami dr hab. Bogusława Lachowska i ks. dr hab. Dariusz Krok. Rozprawa ta uznana została za wyróżniającą.

Ks. dr Paweł Brudek doskonalił swoje kwalifikacje w zakresie terapeutycznym. Ukończył czteroletni (lata 2018-2022) kurs psychoterapii w Katedrze Psychoterapii Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie pod kierunkiem prof. dr hab. Krzysztofa Rutkowskiego. Odbył też trzy szkolenia w zakresie diagnozy psychologicznej przeprowadzane przez Pracownię Testów Psychologicznych w Warszawie i Lublinie.

W 2016 roku, po doktoracie, został zatrudniony na stanowisku asystenta (2016-2018), a od 2018 roku do chwili obecnej pracuje jako adiunkt w Katedrze Psychologii Klinicznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Dodatkowo, aktywność zawodowa ks. dr Brudka związana była w okresie 2018 – 2019 z Katedrą Katechetyki, Pedagogiki i Psychologii Religii, Wydziału Teologicznego, Uniwersytetu Opolskiego, w latach 2021 – 2023 z Akademią Ekonomiczno-Humanistyczną w Warszawie oraz w okresie 2022 – 2023 z Instytutem Psychologii, Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego.

Ocena osiągnięcia naukowego

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 219 ust. 1 pkt 2b dr Paweł Brudek za swoje osiągnięcie naukowe wskazał **cykl 10 powiązanych tematycznie artykułów naukowych** opublikowanych w czasopismach naukowych, które w roku opublikowania były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2.

Cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowany został: *Pomyślnie starzenie się: wymiary, czynniki, mechanizmy. Perspektywa teorii gerotranscendencji Larsa Tornstama.*

Wskazane jako osiągnięcie naukowe artykuły zostały opublikowane w czasopismach znajdujących się w wykazie MNiSW, posiadających wskaźniki Impact Factor. Punktacja czasopism jest wysoka, zawiera się w przedziale: 200 - 70 pkt.

Pośród cyklu artykułów - 1 tekst – został zamieszczony w czasopiśmie z punktacją 200 pkt, 1 – w czasopiśmie 40 pkt, 5 artykułów - 100 pkt, 2 artykuły – 70 pkt. Łącznie punktacja cyklu wskazanych jako osiągnięcie naukowe wynosi 1080 punktów MNiSW, IF= 23, 809 (za rok 2022).

Na osiągnięcie naukowe dr Pawła Brudka składają się:

1. Brudek, P. (2022). Religious Meaning System and Sense of Self-Dignity in the Second Half of Life: The Mediating Role of Wisdom. *Psychology of Religion and Spirituality*. <https://doi.org/10.1037/rel0000484> [IF=3.673; 200 punktów wg wykazu MEiN]. Udział autora 100%.
2. Brudek, P. & Steuden, S. (2022). Humor and Fear of COVID-19 in Polish Adults. The Mediating Role of Generalized Anxiety. *HUMOR: International Journal of Humor Research*. <https://doi.org/10.1515/humor-2022-0014> [IF=1.288; 100 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 80%, 20%.
3. Brudek, P., Cyranka, K. & Webster, J. D. (2022). A Polish Adaptation of the Self- -Assessed Wisdom Scale (SAWS) in Older Adults. *Psychiatria Polska*. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/148203> [IF=1.596; 100 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 70%, 10%, 20%.
4. Brudek, P. & Kaleta, K. (2021). Marital Offence-Specific Forgiveness as Mediator in the Relationships between Personality Traits and Marital Satisfaction Among Older Couples. Perspectives on Lars Tornstam's Theory of Gerotranscendence. *Ageing & Society*, 1-19. <https://doi.org/10.1017/S0144686X21000465> [IF=3.718; 140 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 75%, 25%.
5. Brudek, P., Płudowska, M., Steuden, S. & Sękowski, A. (2021). Gerotranscendence and Humor Styles. The Mediating Role of Generativity and Wisdom. *HUMOR: International Journal of Humor Research*, 34(3), 437-461. <https://doi.org/10.1515/humor-2020-0117> [IF=1.288; 100 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 50%, 10%, 10%, 30%.
6. Brudek, P. (2021). Polish Version of Lars Tornstam's Gerotranscendence Scale Type 2 (GST2-PL). *Psychiatria Polska*, 55(6), 1305-1325. <https://doi.org/10.12740/PP/120790> [IF=1,596; 100 punktów wg wykazu MEiN] – udział 100%.
7. Brudek, P., Krok, D. & Steuden, S. (2021). Religiosity and Social Support in Polish Older Adults: the Mediating Role of Wisdom. Perspectives on Lars Tornstam's Theory of Gerotranscendence. *Aging and Mental Health*. <https://doi.org/10.1080/13607863.2021.1989378> [IF=3.514; 100 punktów wg wykazu MEiN]. Udział autorów 60%, 10%, 30%.
8. Brudek, P. & Sekowski, M. (2021). Wisdom as the Mediator in the Relationships Between Meaning in Life and Attitude Towards Death. *OMEGA – Journal of Death and Dying*. 83(1), 3-32. <https://doi.org/10.1177/0030222819837778> [IF=2.602; 70 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 70%, 30%.
9. Brudek, P., Sękowski, M., & Steuden, S. (2020). Polish Adaptation of the Death Attitude Profile-Revised. *OMEGA – Journal of Death and Dying*, 81(1), 18-36. <https://doi.org/10.1177%2F0030222818754670> [IF=2.602; 70 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 60%, 20%, 20%.
10. Krok, D., Brudek, P. & Steuden, S. (2019). When Meaning Matters: Coping Mediates the Relationship of Religiosity and Illness Appraisal with Well-being in Older Cancer Patients. *International Journal for the*

Psychology of Religion, 1(29), 46-60. <https://doi.org/10.1080/10508619.2018.1556061> [IF=1.680; 100 punktów wg wykazu MEiN] Udział autorów 30%, 10% ,60%.

W dziesięciu artykułach cyklu dr Paweł Brudek jest jedynym autorem 2 artykułów. Pozostałe to artykuły napisane przez 2 - 4 autorów. Habilitant jest pierwszym autorem 7 tekstów oraz drugim autorem 1 tekstu. W dołączonej do wniosku dokumentacji zawarto oświadczenia wszystkich współautorek i współautorów wskazujący na procentowy i treściowy udział w ich powstawaniu. Udział Habilitanta w powstaniu dzieł zawiera się w zakresie 80 - 10%.

Współudział miał charakter wiodący, polegał na opracowywaniu pomysłu na badania, zaplanowaniu i przeprowadzeniu badań, zbieraniu piśmiennictwa, analizie statystycznej rezultatów, współredagowaniu wprowadzenia i dyskusji manuskryptów. Szczegółowe dane dotyczące znajdują się w pisemnych oświadczeniach współautorów.

Publikacje zgłoszone jako osiągnięcie naukowe zamieszczone zostały w uznanych czasopismach. Zostały one odpowiednio tematycznie dobrane pod kątem podejmowanej przez dr Brudka problematyki związanej z psychologią religii, duchowością, starzeniem się, śmiercią, psychiatrią, ale i dotyczącej poczucia humoru.

Artykuły są nowe, powstały w latach 2019-2022. Opublikowane zostały w uznanych czasopismach, zatem z powodzeniem przeszły proces recenzyjny, co potwierdza ich naukową jakość oraz wartość zainteresowania problematykę.

Artykuły przedstawione jako osiągnięcie naukowe dotyczą istotnych zagadnień z obszarów psychologii religii i psychologii starości. Dr Paweł Brudek w tych pracach szczególną uwagę kieruje na wiek 50+ i na okres starości. Analizom poddaje stosunkowo rzadko we współczesnej psychologii podejmowane problemy satysfakcji z życia osób starszych, postaw wobec starości i śmierci.

Walorem publikacji dr Pawła Brudka jest **podejmowana problematyka**. W swoich eksploracjach „trudnej” i nierzadko bolesnej tematyki starości koncentruje się na jej pozytywnych aspektach. Centrum własnych zainteresowań czyni pojęcia godności, mądrości, poczucia humoru. Swoje rozważania opiera na twierdzeniach traktujących starość nie jako okres „schyłkowy”, ale jako czas sprzyjający rozwojowi człowieka.

Problematyka jest aktualna i ważna społecznie, bowiem w większości społeczeństw wydłuża się wiek życia ludzi i przybywa osób starych. Pojęcie zagadnienia pozytywnej starości jest szczególnie ważne dla teorii i praktyki psychologicznej. Posiada duże znaczenie

aplikacyjne np. w psychologii rodziny, psychologii rozwoju i edukacji, psychologii religii, psychoterapii osób starszych, w leczeniu paliatywnym i hospicyjnym.

Jako kluczową Habilitant omawia problematykę **pozytywnego starzenia się** (*successful aging*). Kanwą rozważań teoretycznych jest koncepcja getrotranscendencji autorstwa Larsa Tornstama (prace z lat 1994-2005), przyjmującej, że proces zmierzający do getrotranscendencji rozpoczyna się już w końcowej fazie okresu wczesnej dorosłości i trwa do końca życia. Co ważne, przebieg rozwoju człowieka w okresie starości może być zróżnicowany indywidualnie, zależy od jego życiowych doświadczeń, zdrowia, posiadanych zasobów oraz od czynników społecznych. W procesie getrotranscendencji następuje skierowanie podmiotu „do wewnątrz” i „wycofanie”, przedefiniowanie sposobu postrzegania zdarzeń, czasu, innych ludzi, niejako skierowanie do wewnątrz. Natomiast niektórzy starsi ludzie starają się zahamować ten niejako naturalny proces, gdy widzą, że społecznie cenione są wartości i aktywności związane z młodością i wiekiem średnim, z uwagi na fakt, że we współczesnym świecie, kulcie młodości, piękna, zdrowia, liczą się: produktywność, aktywność, indywidualizm, towarzyskość i koneksje towarzyskie (Tornstam, 2005).

Dr Brudek w nawiązaniu do tej koncepcji w kompetentny sposób uzasadnia, że posiadanie przez człowieka **gerotranscendentnej perspektywy** w postrzeganiu siebie i rzeczywistości jest swoistym zasobem sprzyjającym pomyślnemu starzeniu się (Brudek i in., 2021 – Artykuł 5).

Znaczące w dorobku dr Pawła Brudka są też empiryczne badania nad uwarunkowaniami **pozytywnego przeżywania starości** (czynników „adaptacji do starości”). Oryginalnym w jest empiryczne badanie roli **godności własnej** (*self-dignity*), **mądrości osobistej** (*personal wisdom*) i **religijnego systemu znaczeń** (*religion meaning system*) w przeżywaniu starości. Poczucie własnej godności rozumie jako: (1) szacunek wobec samego siebie oparty na hierarchii wartości oraz zgodnym z nią postępowaniu; (2) zaufanie do siebie i swoich możliwości dających podstawy do podejmowania trudnych i odpowiedzialnych zadań życiowych; (3) pełną akceptację siebie, zakładającą świadomość swoich mocnych i słabych stron. Mądrość określa jako osobową cechę posiadającą komponenty: poznawczy, afektywny i refleksyjny.

Konsekwentnie, w swoich badaniach pokazuje na związek poczucia własnej godności z religijnym systemem znaczeń oraz na mediującą rolę mądrości (Brudek, 2022 – Artykuł 1; Krok, Brudek, Steuden, 2019 – Artykuł 10).

W oryginalny sposób w kontekście perspektywy getrotranscencji zwraca uwagę na rolę **poczucia humoru** (Brudek i in. 2021 – Artykuł 5). W najnowszych badaniach ponadto testuje rolę poczucia humoru w pojawianiu się lęku przed COVID-19, czyli w sytuacjach związanym z zagrożeniem śmiercią) (Brudek, Steuden, 2022 – Artykuł 2).

Koncepcję getrotranscencji w ciekawy sposób łączy z **przebaczeniem** w małżeństwie. Przeprowadził w tym kontekście badania nad cechami osobowości i satysfakcją małżeńską u starszych par. Pokazały one, że przebaczenie małżeńskie mediuje związki pomiędzy cechami osobowości: neurotycznością, ekstrawersją, ugodowością i sumiennością a satysfakcją z małżeństwa osób starszych. Sumiennność zwiększa gotowość do przebaczenia, która z kolei obniża tendencję do podtrzymywania urazy względem współmałżonka, co przekładało się na wzrost jakości relacji małżeńskiej. (Brudek, Kaleta, 2021 – Artykuł 4).

Dr Paweł Brudek w innych badaniach pokazuje na ważną rolę mądrości i **poczucia sensu życia**. Wskazuje, że w średniej i późnej dorosłości mądrość jest mediatorem związku poczucia sensu życia oraz postawy wobec śmierci. Wraz ze wzrostem poczucia sensu życia obniża się lęk przed śmiercią i unikanie śmierci, a relacje te mediowane są przez mądrość (Brudek, Sękowski, 2019 - Artykuł 8). Opisane badania przynoszą wartościowe dane na temat „mapy” zbioru różnych zmiennych sprzyjających pozytywnemu/pomyślnemu procesowi starzenia.

W osiągnięciu naukowym znaczące są też prace nad **polskimi adaptacjami trzech narzędzi badawczych** służącymi do pomiaru wybranych zagadnień pozytywnego starzenia się: Skali Gerotranscendencji Typu 2, Samoopisową Skalę Mądrości, Skalą Adaptacji do Śmierci. W cyklu przedstawionych publikacji znajdują się 3 artykuły opisujące przygotowanie polskich adaptacji narzędzi badawczych. Są to adaptacje opisane w artykułach:

- ✓ Brudek, Cyranka, & Webster, 2022 – Artykuł 3;
- ✓ Brudek, 2021 – Artykuł 6;
- ✓ Brudek, Sękowski, & Steuden, 2020 – Artykuł 9.

Opracowane adaptacje narzędzi kwestionariuszowych z powodzeniem poszerzają dostępne w Polsce instrumentarium narzędzi badawczych dotyczących badań nad osobami starszymi.

Podsumowując stwierdzam, że osiągnięcie naukowe dr Pawła Brudka spełnia przesłankę ustawową. Stanowi znaczny wkład w rozwój psychologii, w szczególności w zakresie psychologii starości. Osiągnięcie naukowe mieści się w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny psychologia.

Ocena aktywności naukowej (pozostałej)

Dane naukometryczne dr Pawła Brudka na rok 2022 przedstawiają się następująco:

- ✓ sumaryczny współczynnik Impact Factor IF = 31.2,
- ✓ sumaryczna punktacja ministerialna - liczba punktów MNiSW =1931; w tym: 1080 pkt – osiągnięcie naukowe i 851 pkt - dorobek pozostały.
- ✓ Indeks Hirscha:
Scopus h-index= 4, Web of Science h-index= 4, Google Scholar: h-index=9;
- ✓ Suma cytowań:
Scopus - Suma cytowań: 65, ilość cytowań bez autocytowań: 43
Web of Science - Suma cytowań: 46, ilość cytowań bez autocytowań: 35;
Google Scholar - Suma cytowań: 202 Ilość cytowań bez autocytowań: 127.

Prace dr Pawła Brudka posiadają wysoką sumaryczną punktację, indeks Hirscha i liczba cytowań są na poziomie średnim. Wskaźniki bibliometryczne uznać można za wystarczające w postępowaniu habilitacyjnym w dyscyplinie psychologia.

Łącznie na cały dorobek naukowy dr Pawła Brudka składa się **67 publikacji**, w tym 10 wskazanych jako osiągnięcie naukowe oraz 57 publikacji pozostałych. Są to: 26 artykułów w monografiach, 41 artykułów w recenzowanych monografiach. Przed doktoratem powstało 28 publikacji, po doktoracie 39. Wskazuje to na stałą, wysoką dynamikę aktywności naukowej Habilitanta. W okresie po doktoracie w 2016 roku przez okres 6 lat publikował średnio około 6 tekstów rocznie.

W całości dorobku większość to prace współautorskie, napisane przez 2-4 autorów. Współautorskie publikacje naukowe opracowane były najczęściej we współpracy z uznanymi badaczkami i badaczami z macierzystej uczelni - Instytutu Psychologii KUL oraz z innymi polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Co warte odnotowania, w okresie 2015- 2022 aż 23 publikacje przygotowane zostały we współpracy z Panią profesor Stanisławą Steuden z Instytutu Psychologii KUL.

Artykuły drukowane były głównie w cenionych czasopismach psychologicznych: *Przegląd Psychologiczny, Roczniki Psychologiczne, Psychologia Rozwojowa, Family Forum*. Ukazały się też w uznanych pismach z zakresu psychiatrii i psychologii zdrowia m.in.: *Aging and Society, Death Studies, Palliative Medicine in Practice, Psychiatria Polska, Gerontologia, Psychoterapia*. Ponadto niektóre prace publikowane były w czasopismach teologicznych m.in. *Forum Teologiczne, Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne, Katecheta*. Dr Brudek podejmował w nich tematykę psychologiczną (m.in. psychologii starości, psychologia rodziny). Dobór miejsc publikacji jest uzasadniony zainteresowaniami Habilitanta oraz podejmowaną w czasopismach tematyką.

Centralne miejsce w pozostałej aktywności naukowej, podobnie jak we wskazanym jako osiągnięcie cyklu, w licznych publikacjach oraz wystąpieniach konferencyjnych - zajmuje problematyka z różnych obszarów psychologii starości. W artykułach i rozdziałach w monografiach naukowych przedstawiane są zarówno rozważania teoretyczne, jak i badania empiryczne. Warsztat metodologiczny prac empirycznych jest dobry. Autor w umiejętny sposób łączy zagadnienia z psychologii biegu życia, psychologii osobowości, psychologii bliskich związków z interesującą go psychologią starości i z psychologią religii.

Na wysoką ocenę w dorobku zasługują zwłaszcza prace poszukujące uwarunkowań satysfakcji życiowej starszych osób. Wartościowe są szczególnie najnowsze badania pokazujące na znaczenie ego-resiliency dla zdrowia fizycznego i psychicznego starszych osób (Bąk, Dutkiewicz, Brudek, 2021).

W dorobku pozostałym, oprócz czynników opisanych w osiągnięciu naukowym (m.in. mądrości, godności, religijności, poczucia humoru, przebaczenia) badano rolę samooceny, radzenia wsobnie ze stresem oraz nadziei u starszych małżonków (Brudek, Lenda, Steuden, 2016). Akcentowano korzystne znaczenie przynależności do wspólnot religijnych w dobrostanie człowieka oraz znaczenie hierarchii wartości (Brudek, Ciula, 2,13, 2016). Uzyskane w badaniach rezultaty z powodzeniem poszerzają stan wiedzy na temat czynników sprzyjających pozytywnemu przeżywaniu okresu starości.

Za wartościowe uznać trzeba liczne prace nad narzędziami kwestionariuszowymi badającymi różne aspekty psychologicznego funkcjonowania małżonków. Opracowano polskie adaptacje 5 narzędzi badawczych. Są to: autorska adaptacja Skali Getrotranscendencji Typu 1

(Brudek, 2018), autorska adaptacja Kwestionariusza Satysfakcji Małżeńskiej Osób Starszych, (Brudek, 2020) oraz wykonane wspólnie z prof. Steuden polska adaptacja Skali Godności Własnej (Brudek, Steuden, 2017), Skali Przebaczenia Małżeńskiego (2015), a także Adaptacja Skali Mądrości (Studen, Brudek, Izdebski, 2016).

Dr Paweł Brudek jest wysoce aktywny naukowo, uczestniczył przedstawiając referaty lub plakaty w licznych – 130 konferencjach naukowych, w 100 ogólnopolskich konferencjach krajowych i 30 międzynarodowych.

Jest członkiem rad naukowych w czasopismach naukowych: *Family Forum* i *Liturgia Sacra* (gdzie zajmuje się tekstami z zakresu nauk społecznych). Recenzował teksty naukowe dla licznych, znanych, punktowanych przez MNiSW, czasopism naukowych: *International Journal of Environmental Research and Public Health*; *Women's Studies International Forum*; *OMEGA – Journal of Death and Dying*; *Religions*; *Journal of Religion and Health*; *Psychology Research and Behavior Management*; *Revista Colombiana de Psicología*; *Przegląd Psychologiczny*, *Roczniki Psychologiczne*.

Dr Paweł Brudek jest członkiem towarzystwach naukowych: Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego, Polskiego Towarzystwa Psychogeriatrycznego, Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej.

Podsumowując, oceniam dorobek naukowy (pozostały) dr Pawła Brudka pozytywnie. Stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny psychologia, w szczególności psychologii starości. Dr Paweł Brudek jest wysoce aktywny naukowo oraz cieszy się uznaniem w środowisku naukowym zajmującym się psychologią religii i psychologią starości.

Uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych.

Z dokumentacji przedstawionej przez dr Pawła Brudka wynika, że uczestniczył w okresie 2012 – 2013 jako wykonawca w międzynarodowym projekcie badawczego: „*Evaluation of the psychometric characteristics of the Marital Offence-Specific Forgiveness Scale in different countries*”. Współpracował z Giorgià Paleari (University of Bergamo –

Włochy); Camillo Regalia (Catholic University of Milan – Włochy); Frankiem Fincham (Florida State University – USA). Współpraca ta dotyczyła adaptacji do warunków polskich skali do badania przebaczenia małżeńskiego: The Marital Offence Specific Forgiveness Scale – MOFS.

Od 2012 roku do chwili obecnej uczestniczy jako wykonawca w projekcie badawczym Narodowego Centrum Nauki „Czynniki modyfikujące zachowanie świadków cyberprzemocy. Badania polsko-litewskie” (2020/38/L/HS6/00607). Czas trwania projektu: od 07. 07. 2021 do 06. 07. 2024. Kierownikiem projektu jest dr hab. Aneta Przepiórka (KUL). Współpraca dotyczy m.in. analiz perspektywy temporalnej oraz roli kontekstu kulturowego.

Staże w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych

Ks. dr Paweł Brudek w 2017 roku odbył tygodniowy staż naukowy w Akademii Prawa Kanonicznego (Akademie Kanonického Práva) w **Brnie w Republice Czeskiej** działającej pod auspicjami *Papieskiego Instytutu Teologicznego Jana Pawła II dla Nauk o Małżeństwie i Rodzinie w Rzymie (Pontificium Institutum Theologicum pro Scientiis de Matrimonio et Familia Sancto Ioanni Paulo II)*. W ramach tego stażu wygłosił cztery wykłady dotyczące problematyki satysfakcji z małżeństwa w biegu życia. Wykłady te składały się na cykl: *Correlates and predictors of marital satisfaction in early, middle and late adulthood. Psychological Perspectives*. Ponadto przeprowadził warsztaty psychologiczne (dotyczące omawianych w ramach wykładów zagadnień) dla uczestników studiów podyplomowych z zakresu problematyki małżeństwa i rodziny.

W roku 2021 (maj-czerwiec) przebywał na dwumiesięcznym stażu naukowym w **Instytucie Psychologii Uniwersytetu Opolskiego**. Koordynatorem stażu był ks. dr hab. Dariusz Krok, prof. UO. Głównym celem stażu było poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki systemu znaczeń, w tym poczucia sensu życia oraz religijnego systemu znaczeń.

W okresie trzech miesięcy od 1.07 do 30.09 2015 przebywał w ramach programu *Erasmus + Programme, Individual Learning* w St. Maria Goretti Parish, Presbytery, Gamull Lane, **Preston, w Wielkiej Brytanii**, gdzie prowadził prace nad osobami uzależnionymi, opiekunem programu był ks. Paweł Szatlewski.

Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni, w szczególności zagranicznej oraz staże naukowe

Od września 2020 roku ks. dr Paweł Brudek współpracuje z **Health Sciences Faculty Cesar Popular University w Kolumbii**. Współpraca dotyczy realizacji projektu badawczego zatytułowanego: *Psychosocial factors of the sense of self-dignity in older adults. International research*. Koordynatorem projektu po stronie kolumbijskiej jest Alejandra Sixley Linero Hidalgo. Trwają prace nad m.in. przygotowaniem hiszpańskiej i adaptacją Kwestionariusza Poczucia Własnej Godności – KPWG-3.

Dr Brudek realizuje też projekty naukowe w kilku polskich uczelniach. Współpracuje od 2021 roku z **Katedrą Onkologii i Radioterapii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach** uczestnicząc w projekcie badawczym: *Duchowe i religijne aspekty funkcjonowania osób chorych onkologicznie*. W ramach tego projektu pełni funkcję specjalisty z zakresu psychologii religii i duchowości.

Podjął też w 2021 roku współpracę naukowo-badawczą z **Katedrą Pedagogiki Społecznej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie**. Współpraca dotyczy realizacji projektu badawczego zatytułowanego: *Wybrane aspekty psychospołecznego funkcjonowania Polaków w czasie pandemii*. W projekcie pełni rolę specjalisty z zakresu psychologii biegu życia.

Od 2021 realizuję projekt naukowy **Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie** zatytułowany: *Przebaczenie, mądrość i humor a psychospołeczne funkcjonowanie osób w drugiej połowie życia. Perspektywa teorii gerotranscendencji Larsa Tornstama*. Projekt ten dotyczy empirycznej weryfikacji modelu związku gerotranscendentnych zmian z psychospołecznym funkcjonowaniem dorosłych w drugiej połowie życia.

Aktywnie uczestniczy w projektach naukowych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W okresie od 2012- 2018 – było to 10 grantów wewnętrznych w KUL.

Podsumowując stwierdzam, że dr Paweł Brudek wykazuje się wysoką aktywnością w zakresie włączania się do zadań i podejmowania współpracy naukowej w różnych środowiskach naukowych, badających zagadnienia z obszaru psychologii religii i psychologii starości. Spełniona jest przesłanka ustawowa, dr Paweł Brudek wykazuje się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Osiągnięcia dodatkowe: dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę

Dr Paweł Brudek posiada liczne dodatkowe osiągnięcia. Ma duży **dorobek dydaktyczny**, prowadził i prowadzi liczne zajęcia dydaktyczne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i w Uniwersytecie Opolskim. Są to m.in. wykłady z przedmiotów: Coping with stress, Problems of old age and aging, Diagnostyka inteligencji, Zespół wypalenia a jakość życia, Jakość życia – aspekty teoretyczne i aplikacyjne, Problemy starości i starzenia się, Psychologia i dynamika małych grup religijnych, Psychologia kliniczna i Psychologia rozwojowa Psychoterapia małżeństwa i rodziny. Prowadzi seminaria magisterskie. Pełnił funkcję promotora pomocniczego w 6 przewodach doktorskich: w trzech przewodach doktorskich realizowanych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II: oraz w trzech – w Uniwersytecie Opolskim.

Dr Paweł Brudek wykazuje się znacznym **dorobkiem organizacyjnym** Był współorganizatorem w 7 komitetach organizacyjnych konferencji naukowych odbywających się m.in. w KUL i w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. W macierzystej uczelni był członkiem Komisji Etyki Badań Naukowych, Komisji ds. Ewaluacji Procesu Dyplomowania i koordynatorem Komisji Stypendialnej. Pełniłem rolę skarbnika w Zarządzie Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego.

Dr Paweł Brudek posiada bogaty dorobek w zakresie **popularyzacji nauki**. Pod jego współredakcją powstały dwie publikacje książkowe: Brudek, Kostorz, (red.). (2019) i Brudek, (red.). (2015). Ponadto jest autorem 18 artykułów popularnonaukowych opublikowanych na łamach czasopisma *Trzeźwymi Bądźcie* (wydawany przez Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu). W publikacjach tych podejmował m.in. zagadnienia z zakresu problematyki psychologii rodziny i psychologii religii.

Ramach popularyzacji podejmował aktywności związane ze swoimi naukowymi zainteresowaniami. Kierował dwoma projektami w X edycji Lubelskiego Festiwalu Nauki, w 2013 roku. Przeprowadził warsztaty dla rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, dla młodzieży i nauczycieli.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność skupioną na popularyzacji nauki w Klubie Seniora JESTEM, działającym w Lublinie. Były to m.in. szkolenia z zakresu bilansu życiowego, budowania wysokiego poczucia własnej godności, roli przebaczenia i pojednania

w starości, poszerzenia wiedzy z obszaru poznania samego siebie, budowania satysfakcjonujących relacji rodzinnych, radzenia sobie z lękiem przed COVID-19 i stresem wywołanym działaniami wojennymi w Ukrainie.

Za swoją pracę naukową dr Paweł Brudek otrzymał kilka **nagród**. Były to m.in. w 2019 i w 2020 – nagrody indywidualne II stopnia Rektora KUL za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz w 2019 – Nagroda im. Prof. Josepha Sidowskiego za publikacje z listy Journal Citation Index.

Powyższe działania ks. dr Pawła Brudka pokazują na wysokie zaangażowanie w problematykę pozytywnego radzenia sobie ze starością, na łączenie perspektywy psychologicznej i teologicznej, wykorzystywanie kompetencji naukowo-badawczych w codziennych aktywnościach, w kontaktach z innymi ludźmi, zwłaszcza starszymi i/lub chorymi.

Konkluzja

Stwierdzam, że osiągnięcie naukowe i pozostała aktywność naukowa dr Pawła Brudka wypełniają wszystkie przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazane w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art.219. Dr Paweł Brudek posiada stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny psychologia oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Popieram wniosek o nadanie dr Pawłowi Brudkowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Eugenia Mandak